

22. januar 2010

23 initiativer til at målrette beskæftigelsesindsatsen og modvirke langtidsledighed

Det danske samfund oplever i forlængelse af den finansielle krise en faldende beskæftigelse og hastigt stigende ledighed. Beskæftigelsen er det seneste år faldet med 130.000, og ledigheden nåede i november 2009 op på 4,4 pct. svarende til en fuldtidsledighed på 122.700.

Der er derfor behov for hurtigt virkende initiativer til at afbøde konsekvenserne af en stigende ledighed samtidig med, at der sikres et bedre udgangspunkt, når situationen på arbejdsmarkedet vender, og virksomhederne igen begynder at ansætte flere medarbejdere.

Det er hensigtsmæssigt at sætte ind med en særlig fokus og prioritering af indsatsen rettet imod at forebygge langtidsledighed. Det gøres mest effektivt ved at sætte ind, før langtidsledigheden for alvor har bidt sig fast.

Selv om mange med en flygtninge- og indvandrerbaggrund de senere år har fået et solidt fodfæste på arbejdsmarkedet, bør en indsats for den gruppe fortsat gives en særlig prioritet.

Styrket målrettet opkvalificeringsindsats

Efter de gældende regler er der en række forskellige muligheder for en opkvalificerende indsats i forhold til ledige. Det gælder lediges ret til 6 ugers såkaldt selvvalgt uddannelse, uddannelse i op til 6 uger i første ledighedsperiode efter en jobplan samt en uddannelsesmæssig indsats i forbindelse med større afskedigelse i henhold til varslingsreglerne.

Her til kommer, at der i en 3-årig periode gennemføres forsøg, hvor varighedsbegrænsningen på 6 ugers uddannelse suspenderes for ledige uden en erhvervsuddannelse eller som har en forældet uddannelse.

Der er behov for en mere optimal og målrettet sammenhæng i brugen af disse forskellige muligheder for uddannelse. Mange ledige, både faglærte og ufaglærte, har behov for at skifte spor på arbejdsmarkedet og blive vejledt om både jobmuligheder og efteruddannelsesaktiviteter, der retter sig i mod nye jobområder. Jobcentermedarbejderne skal rustes bedre til den opgave gennem et landsdækkende tilbud om efteruddannelse.

Tilbud om løntilskud indenfor det offentlige område bør i højere grad tænkes sammen med de aktuelle og fremtidige rekrutteringsmuligheder på arbejdsmarkedet. Når en ledig deltager i et løntilskudsforløb i det offentlige, skal der være et klart jobperspektiv i tilbuddet. Der skal tages udgangspunkt i den lediges uddannelsesbaggrund og mulighederne for at kunne tilpasse kvalifikationer, således at den ledige har mulighed for opnå ordinær ansættelse i såvel den private som den offentlige sektor.

DA og LO ser derfor et behov for følgende konkrete initiativer:

- Den nuværende ret, ledige har til at få udarbejdet en jobplan med yderligere uddannelse efter at have anvendt 6 ugers selvvalgt uddannelse, fremrykkes. Ledige får ret til en sam-

tale i jobcentret med henblik på at blive vejledt om brugen af selvvalgt uddannelse i en kombination med andre tilbud, herunder andre uddannelses tilbud

- I det omfang en selvvalgt uddannelse indgår i et kombineret forløb med et korterevarende kompetenceafklarings forløb, anden opkvalificering efter en jobplan eller virksomhedspraktik/løntilskud finansieres udgiften til aktivering af jobcentret med 100 pct. statslig refusion. Initiativet finansieres af den eksisterende flaskehalspulje
- Når der iværksættes en indsats indenfor rammerne af varslingspuljen, skal jobcentret udarbejde orienteringsmateriale og tilbyde vejledning, således at der for timelønnede kan iværksættes aktiviteter under varslingsreglerne, der har et fremadrettet perspektiv, og som kan fortsættes efter ophør af ansættelsesforholdet. Initiativet finansieres af den eksisterende flaskehalspulje
- Jobcentrenes viden om de igangværende omstillinger på arbejdsmarkedet skal øges dels gennem skriftligt materiale fra beskæftigelsesregionerne dels ved et landsdækkende tilbud om efteruddannelse af jobcentermedarbejdere
- Deltagelse i et løntilskudsjob i den offentlige sektor skal målrettes de aktuelle og fremtidige rekrutteringsmuligheder på arbejdsmarkedet. Løntilskudsansættelser indenfor arbejdsfunktioner med ringe jobmuligheder, jf. arbejdsmarkedsbalancen, skal ikke være muligt

Læse-, skrive- og regnekundskaber for voksne ledige skal styrkes

Evnen til at regne, læse og udtrykke sig skriftligt bliver i stadig større udstrækning en forudsætning for at kunne begå sig på arbejdsmarkedet, og er også en forudsætning for deltagelse i en lang række korte jobrettede kurser f.eks. en arbejdsmarkedsuddannelse (AMU).

Gode grundlæggende færdigheder er nødvendige for, at den enkelte kan tage del i samfundslivet. Voksne med utilstrækkelige læse- og skrivefærdigheder deltager mindre i voksen- og efteruddannelse end andre og mangler ofte motivationen.

Som en del af velfærdsaftalen fra juni 2006 blev det aftalt at styrke voksen- og efteruddannelsesindsatsen bl.a. ved et markant løft og en målsætning om 40.000 kursister årligt på læse-, skrive og regnekurser for voksne. I 2008 blev dette mål realiseret med 22.000. Omkring 2.000 forløb var en kombination af undervisning i læsning, skrivning og regning og en arbejdsmarkedsuddannelse.

Der er derfor god grund til, at der i beskæftigelsessystemet tages en række initiativer til at få løftet denne indsats.

DA og LO ser derfor et behov for følgende konkrete initiativer:

- Jobcentrene skal ved første jobsamtale vejlede ledige om, at det er gratis for ikke-faglærte og faglærte at få vurderet kompetencer opnået udenfor det offentlige uddannelsessystem
- Jobcentrene skal i en periode på 2 år styrke omfanget af screeninger af læse- og skrivefærdigheder udviklet i forbindelse med det forsøget, der blev aftalt i forbindelse med velfærdsaftalen
- Ledige med behov for et løft i de almene kvalifikationer f.eks. dansk og regning skal tilbydes intensive og målrettede forløb. Disse forløb tæller på samme måde som danskundervisning efter de gældende regler ikke med i brugen af retten til uddannelse i første ledighedsperiode
- Tilbud om almene kompetenceløft skal i videst mulig omfang kombineres med anden faglig opkvalificering, virksomhedspraktik eller løntilskudsansættelser

Stærkere fundament under en målrettet indsats

Der er behov for mere systematisk at sikre, at en aktiv beskæftigelsesindsats tilrettelægges på grundlag af en sikker viden om, hvad den enkelte ledige kan eller har behov for at kunne, for bedre at klare sig på arbejdsmarkedet. Mange ledige har derfor behov for en afklaring og dokumentation af deres reelle kompetencer, således at indsatsen i jobcentrene kan tage udgangspunkt heri. Jobcentrene skal derfor både styrke vejledningen af ledige om de allerede eksisterende muligheder, herunder muligheden for at anvende en del af de 6 ugers selvvalgt uddannelse til kompetenceafklaring.

Herudover bør ledige med en baggrund som faglært eller ufaglært systematisk forud for en jobplansamtale tilbydes forløb af få dages varighed til kompetenceafklaring. Relevante kompetenceafklaringsforløb skal udbydes gennem på forhånd fastlagte forløb, således at lediges kompetencer hurtigt kan blive afklaret.

Erfaringer viser, at en hyppigere kontakt mellem jobcentret og ledige øger lediges sandsynlighed for at komme i arbejde. For at forebygge langtidsledighed bør kontakten til jobcentret derfor styrkes, når en person har været ledig i en længere periode. Jobperspektivet i en række kommunale aktiveringsprojekter er ikke tilstrækkeligt klart. For at tilskynde kommunerne til mere kritisk at anvende særligt tilrettelagte projekter bør den statslige refusion sættes ned, og der bør være ens vilkår for afsætning af produktion i sådanne projekter uanset produktionen afsættes til den offentlige eller private sektor.

Beskæftigelsesrådenes arbejdsmarkedsbalancer viser, at der fortsat på arbejdsmarkedet både er paradoksproblemer og områder med mangel på arbejdskraft. Der er derfor behov for en styrket indsats, der kan sikre, at jobcentrene tager hånd om den opgave, og i et tværgående samarbejde løser beskæftigelsesindsatsen for mindre grupper, der ikke syner meget i det enkelte jobcentre, men som findes over alt i landet.

DA og LO ser derfor et behov for følgende konkrete initiativer:

- Faglærte og ufaglærte ledige over 30 år har senest forud for udarbejdelsen af en jobplan ret og pligt til at deltage i et kompetenceafklaringsforløb af en varighed på få dage
- Kontakten med ledige over 30 år intensiveres efter 9 måneders ledighed. Den ledige skal efter det tidspunkt til en samtale med jobcentret hver måned. Såfremt den ledige deltager i et konkret tilbud, skal samtalen tilrettelægges fleksibelt
- Jobcentrene skal fremover, når der gennemføres særligt tilrettelagte projekter for forsikrede ledige, modtage 35 pct. i statslig refusion for forsørgelsesudgifterne til dagpengemodtagere i stedet for de nuværende 65 pct.
- Alle kommunale særligt tilrettelagte projekter, hvor der indgår erhvervsaktiviteter, skal inddrages under Arbejdsmarkedsstyrelsens vejledning om afsætning af produktion i forbindelse med kommunernes særligt tilrettelagte projekter for ledige
- Beskæftigelsesregionerne skal tage initiativ til at identificere relevante supplerende kurser f.eks. til faglærte, der kan bygges oven på allerede eksisterende kompetencer. Initiativet skal sikre en kompetenceprofil hos ledige, der svarer til virksomhedernes nuværende og fremtidige behov for arbejdskraft. Initiativet finansieres af den eksisterende flaskehalspulje
- Et standardiseret katalog over sådanne supplerende kurser udvikles af beskæftigelsesregionerne i et samarbejde med de uddannelsesudbydere, der kender virksomhedernes aktuelle efterspørgsel efter kurser, og ved at inddrage de relevante lønmodtager- og arbejdsgiverorganisationer

- Beskæftigelsesregionerne skal have mulighed for at pålægge jobcentrene konkret at arbejde for at løse bestemte mangel- og paradoksproblemer og sikre, at der opstilles konkrete mål for en sådan indsats

Brug af hele redskabsviften

Jobcentrene bør i langt højere grad end i dag tilskyndes til at anvende hele den brede vifte af de forskellige redskaber i beskæftigelsesindsatsen.

Det er f.eks. gået meget tilbage med brugen af jobrotation, og de 3-årige forsøg med hhv. opkvalificering ved ansættelse og ophævelse af 6 ugers begrænsningen i første ledighedsperiode for ufaglærte ikke er slået igennem i jobcentrene.

Det såkaldte VIP2 projekt, hvor LO og DA sammen med KL har været med til at udvikle og i praksis afprøve gennem målrettede jobpakkeforløb, står nu over for en afslutning i 1. halvår 2010. De indhøstede erfaringer skal nu bringes i anvendelse over alt i landets jobcentre.

De nye ungeregler fra august 2009 fremrykker indsatsen for ledige op til 30 år til efter 13 ugers ledighed. Med fremrykningen udelukkes anvendelse af redskaberne løntilskud i den private sektor og løntilskud til voksenlærlinge, fordi der er knyttet et ledighedskrav på 6 måneder til redskaberne. Det betyder, at det primært er redskaberne virksomhedspraktik og løntilskud i den offentlige sektor, der kan anvendes.

DA og LO ser derfor et behov for følgende konkrete initiativer:

- Beskæftigelsesregionen afsætter indenfor rammerne af de regionale flaskehalsbevillinger en pulje, der skal finansiere blandt andet driften af jobrotationskoordinatorer, der skal være opsøgende overfor virksomhederne og styre gennemførelsen af jobrotationsprojekter i jobcentrene. Derudover skal puljen medvirke til at fremme andre tværkommunale initiativer på beskæftigelsesområdet. Puljen afsættes for en 3-årig periode
- Der iværksættes en kampagne overfor jobcentrene, der skal synliggøre mulighederne i de 3-årige forsøg med opkvalificering ved ansættelse overfor jobcentrene. Jobcentrene skal i den løbende dialog med beskæftigelsesregionerne redegøre for aktiviteten på området
- I den resterende del - frem til august 2012 - af den 3-årige forsøgsperiode med opkvalificering ved ansættelse suspenderes den eksisterende 6 ugers uddannelsesbegrænsning og ordningen gøres 100 pct. statsrefunderet. Initiativet finansieres af den eksisterende flaskehalspulje
- Hver kommune skal i jobcentrenes beskæftigelsesplan fastsætte måltal for, hvor mange jobpakkeforløb, der skal igangsættes og hvilke beskæftigelseseffekter, der kan forventes
- Statens medfinansiering øges til et jobpakkeforløb ved, at der til deltagergebyret ved deltagelse i et opkvalificeringskursus ydes kommunerne 100 pct. statslig refusion. Initiativet finansieres af den eksisterende flaskehalspulje
- I en forsøgsperiode frem til august 2012 ændres reglerne for indgåelse af voksenlærlingeaftaler for personer med en erhvervsuddannelse, således at der for ledige op til 30 år kan tilbydes løntilskud til en voksenlærlingeaftale efter 3 måneders ledighed. Udvidelsen finansieres af flaskehalsmidlerne

- Det nuværende krav om mindst 6 måneders forudgående ledighed for tilbud om løntilskudsansættelser i den private sektor ændres frem til august 2012 til et krav om 3 måneders forudgående ledighed for unge under 30 år med en erhvervsuddannelse